

Complexnummer: 523870

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oud Groevenbeek

Aantal complexonderdelen

8

Monumentnummers van complexonderdelen

523871, 523872, 523873, 523874,
523875, 523876, 523877, 523878

Woonplaats

Ermelo

Gemeente

Ermelo

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Putterweg 230, 3851 VG Ermelo

Complexomschrijving

Complexomschrijving

Inleiding

De HISTORISCHE BUITENPLAATS Landgoed OUD GROEVENBEEK ligt aan de westkant van de Oude Zuiderzeestraatweg (de huidige Putterweg) en direct ten noorden van de gemeente Putten. Aan de andere zijde van de Putterweg bevindt zich Nieuw Groevenbeek, waarmee dit landgoed tot 1890 één geheel vormde. In dat jaar werd er om financiële redenen besloten om de vanaf circa 1850 door één maatschap beheerde gronden van Oud Groevenbeek, Klein Kampveld en Nieuw Groevenbeek te verdelen.

De in structuur en detail zeer goed bewaard gebleven historische buitenplaats Oud Groevenbeek bestaat uit een HOOFDGEBOUW (Oud Groevenbeek) (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), KOETSHUIS (3), TUINMANSWONING (4), BOERDERIJ met BAKHUIS (5), WASGEBOUW (6), DRUIVENKAS (7) EN WATERTOREN (8).

De naam 'Grobbenbeecke' komt voor het eerst voor in de archiefstukken van de Kelnarij te Putten aan het einde van de zeventiende eeuw. De naam werd vermoedelijk ontleend aan de in dit gebied aanwezige sprengenkoppen met de sprengeloop die momenteel de Groevenbeek wordt genoemd. Groevenbeek is in de tweede helft van de 19de eeuw ontstaan als "ontginningslandgoed" op de overgang van het Putter- en Speulderbos en de Ermelose heide. In de periode 1858-1894 ontstond een landgoed met een uitgebreid stelsel van lanen en paden met uitkijkpunten,

waarbinnen bos werd aangeplant ten behoeve van de houtproductie. In 1894 werd het landgoed in onderdelen verkocht, waarbij echter de belangrijkste delen, te weten Oud en Nieuw Groevenbeek, nog tot 1903 in het bezit van leden van één familie bleven. Vanaf circa 1900 ontwikkelden Oud en Nieuw Groevenbeek zich, binnen de bestaande aanleg van het landgoed, tot gebieden met elk een geheel eigen karakteristiek. In 1870 besloot men om de boerderij op het inmiddels zo genoemde Oud Groevenbeek te verplaatsen. De boerderij werd afgebroken en op de vrijgekomen plek verrees een landhuis voor de familie P. Jongeneel jr. Een nieuwe boerderij werd aan de oostzijde van het landhuis gebouwd. De tuin met vijver rondom het landhuis werd vanaf 1897 door tuinarchitect H. Copijn aangelegd. In 1903 werd Oud Groevenbeek, na de dood van Jongeneel jr., samen met Klein Kampveld en het oostelijke deel van Nieuw Groevenbeek (Nienekamp of Groevenbeek Oost) aangekocht door J.H. van Schermbeek. Deze was ook eigenaar van het buitenverblijf Schoonderbeek in Putten. Van Schermbeek liet het door Jongeneel jr. gebouwde landhuis afbreken en in 1907-1908 vervangen door het huidige huis, dat hij liet ontwerpen door het architectenbureau L.A. van Essen en J. van Zeggeren uit Harderwijk. Dit architectenbureau had twee jaar eerder al aan de verbouwing van Kasteel Staverden gewerkt. Van Essen en van Zeggeren ontwierpen het landhuis in een door de Art Nouveau beïnvloede bouwstijl.

Rondom het HOOFDGEBOUW (zie hiervoor onderdeel 1) uit 1907-1908, bevinden zich in de parkachtige omgeving nog de oude BOERDERIJ met BAKHUIS (zie hiervoor onderdeel 5). De boerderij bevindt zich iets ten zuidoosten van het landhuis en dateert uit 1870. Op het boerenerf bevindt zich rechts naast de boerderij een BAKHUIS, met daarvoor het voormalige WASGEBOUW (zie hiervoor onderdeel 6) en het KOETSHUIS (1907) (zie hiervoor onderdeel 3). Het erf is nog oorspronkelijk. De TUINMANSWONING (1905) (zie hiervoor onderdeel 4) ligt ten noorden van de boerderij. Naast deze tuinmanswoning bevinden zich de DRUIVENKAS (circa 1910) (zie hiervoor onderdeel 7) en de WATERTOREN (1912) (zie hiervoor onderdeel 8). De kas maakte deel uit van een veel groter kassencomplex dat door Van Schermbeek of mogelijk al door zijn voorganger was aangelegd. De nu gerestaureerde druivenkas is het enige overgebleven element van dit complex.

Het landhuis is toegankelijk via twee oprijlanen. De oorspronkelijke en nog aanwezige oprijlaan vanaf de Putterweg is beplant met twee monumentale rode beuken (1850). Deze laan wordt al vanaf de jaren dertig van de twintigste eeuw niet meer gebruikt en is vervangen door een oprijlaan beplant met Amerikaanse eiken, de Nieuwe Laan.

Omgrenzing

Aan de oostzijde wordt de grens gevormd door de Putterweg, aan de noordzijde door een vanaf de Putterweg tot aan de Groevenbeekse heide lopende laan, aan de westkant vormt de heide en een noord-zuid lopend pad de begrenzing en aan de zuidkant de Nieuwe Laan.

De omgrenzing van het complex alsmede de situering van de complexonderdelen staan op de bij de bescherming behorende kaart aangegeven.

Waardering

De historische buitenplaats OUD GROEVENBEEK is van algemeen cultuur-, tuinhistorisch en architectonisch belang:

- als een uitzonderlijk goed bewaard landgoed uit de eerste jaren van de twintigste eeuw;
- wegens de gave verhoudingen en een bijzondere detaillering in vormgeving en materiaalgebruik van het hoofdgebouw;

- wegens de plaats van het hoofdgebouw in het architectonische oeuvre van architectenbureau L.A. van Essen en J. van Zeggeren uit Harderwijk;
- wegens de visuele relatie tussen het huis, de omringende bebouwing, de tuin en het omringende landschap die een onlosmakelijk en in elkaar overvloeiend geheel vormen;
- wegens de tuinaanleg met diverse zichtassen naar idee van de tuinarchitect H. Copijn;
- als karakteristiek voorbeeld van een buitenplaats die in een periode met name op de Veluwe werden aangelegd en waarbij enerzijde economische motieven en anderzijds sociaal-culturele en esthetische motieven een rol speelden;
- als karakteristiek voorbeeld van een buitenplaats op een door particulieren ontwikkeld ontginningslandgoed.

Monumentnummer*: 523871

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/19

*Monumentnaam***

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

*Woonplaats**

Ermelo

*Gemeente**

Ermelo

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Putterweg

*Nr**

230

*Toev.**

*Postcode**

3851 VG

*Woonplaats**

Ermelo

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ermelo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1467

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 1: Hoofdgebouw (Oud Groevenbeek, Putterweg 230, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 1).

Het HOOFDGEBOUW kwam tot stand in de jaren 1907-1908 naar ontwerp van architectenbureau Van Essen en Van Zeggeren. Het huis is uitgevoerd in Art Nouveau stijl. Het is gesitueerd nabij het kruispunt van de Torenlaan en de Oude Laan, die deel uitmaken van het historische lanenstelsel van het landgoed. Het huis heeft een onregelmatig grondvlak en in hoogte en diepte ten opzichte van elkaar verspringende gevels. Deze gevels zijn gemetseld in kruisverband met een witte verblendsteen. De omlopende plint is gemetseld in een rode baksteen en voorzien van een afsluitende rollaag. Een opvallend element van het landhuis is de grote toren op een vierkant grondvlak die naar boven toe overgaat in een achthoekig gedeelte en bekroond is met een koepeldak met klokkentoren. Over het algemeen heeft het landhuis twee volwaardige bouwlagen en een grote zolderverdieping. Op sommige plaatsen bevindt zich een dubbele zolder. Het dak is samengesteld en voorzien van diverse dakschilden, steekcapen en dakopbouwen. Deze dakopbouwen zijn allemaal voorzien van geprofileerde windveren en ijzeren sierspitsen. Alle dakschilden zijn belegd met rode geglazuurde Tuiles du Nord pannen. Veel van de nokken zijn bekroond met ijzeren siersmeedijzeren spitsen. Alle dakkapellen zijn oorspronkelijk en hebben een vierruits raampje met een houten omlijsting en een als een naaldspits eindigende bekroning. Op veel plaatsen bevinden zich schoorstenen die gemetseld zijn in verblendsteen. Veel van de schoorstenen hebben siermotieven in rode baksteen, uitkragende

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedeelten en aardewerk bekroningen met een gedraaid motief. Alle gevels zijn onder de dakschilden beëindigd met een tegelfries. Dit fries is samengesteld uit een omlopende horizontale blauwgrijze band, waarboven zich vierkante gevelvlakken bevinden die telkens zijn samengesteld uit zestien met bloemmotieven beschilderde tegels. De vierkante tegelvelden worden gescheiden door verticale blauwgrijze tegelstrookjes en decoratief gesneden houten consoles die de zwaar geprofileerde gootlijsten dragen. De bloemmotieven op de tegels zijn in blauwe, rode en groene tinten uitgevoerd.

Tegels met andere florale voorstellingen komen ook voor boven de meeste vensters van het huis. Boven nagenoeg alle raam- en deurpartijen bevinden zich decoratief bewerkte lateien met daarboven in verblendsteen en geel geglazuurde steen uitgevoerde segmentbogen en tegels in het boogveld. De gevels worden horizontaal geleed door omlopende sierbanden in gele steen ter plaatse van de wisseldorpels van de ramen op de begane grond en op de verdieping.

De voorgevel (de zuidelijke ingangsegevel) van het huis heeft een licht risalerend gevelgedeelte met drie vensterassen. In de rechteras bevindt zich de ingangspartij, bestaande uit een paneeldeur met boven- en zijlichten waarvoor smeedwerk is aangebracht. Een grote met zink beklede luifel op smeedijzeren consoles en een houten windscherm, beschutten de ingangspartij tegen de weersinvloeden. Boven de luifel is nog net de segmentboog met het betegelde boogveld zichtbaar. Links van de ingangspartij bevinden zich twee schuiframen met een enkelruits onderraam en een achtruits bovenraam met een verdikte middenroede. De dorpels zijn in steen uitgevoerd. Boven de gedecoreerde lateien bevinden zich betegelde boogvelden en een segmentboog. Op de verdieping bevinden zich drie van deze ramen. Dit gedeelte heeft een eigen dakschild en een verhoogd middengedeelte met een dakopbouw waarin een schuifraam als genoemd is aangebracht. De geveltop is gedecoreerd met in rode baksteen uitgevoerde motieven. Het zadeldak van de dakopbouw heeft een smeedijzeren sierelement. Aan weerszijden van de dakopbouw een dakkapel. Links van dit gedeelte bevindt zich een iets terug liggende vensteras met boven elkaar twee schuiframen als genoemd. Links daarvan is de gevel ter breedte van één vensteras risalerend uitgevoerd en schuin geplaatst. Op de begane grond heeft deze vensteras een vijfzijdig uitgebouwde erker met bovengelegen balkon. De geveluiteinden worden geaccentueerd met natuursteenvlakken. De schuingeplaatste zijde van de erker heeft een schuifraam als genoemd. In twee van de smalle gevelzijden bevinden zich smalle schuiframen met een vierruits bovenlicht. Het balkon heeft een bakstenen balustrade en op het balkon komt een dubbele balkondeur uit met een dubbel vierruits bovenlicht. Daarboven heeft dit risaliet een dakopbouw met zadeldak, smeedijzeren spits en schuifraam als genoemd. Ook hier is de geveltop gedecoreerd met rode baksteenmotieven.

De linker zijgevel heeft links van het schuin geplaatste risaliet een vensteras met op de begane grond een dubbele tuindeur met een dubbel vierruits bovenlicht en een schuifraam als genoemd op de verdieping. Voor de tuindeuren ligt een bordes met een mozaïek- en tegelbekleding in de kleuren van het huis. Op één van de hoeken bevindt zich een gedecoreerd hardstenen paaltje waardoor oorspronkelijk een ketting of touw gespannen was als begrenzing van dit bordes. Links van deze vensteras bevindt zich opnieuw een risalerend gedeelte met een topgevel en een zadeldak, waarop een smeedijzeren spits. In dit risaliet bevindt zich het trappenhuis. Op de begane grond zitten twee enkelruits ramen met een glas-in-lood vulling en een detaillering als genoemd. Daarboven bevinden zich drie gekoppelde hoge vensters waarin een glas-in-lood vulling is gezet. Daarboven twee schuiframen met enkelruits bovenlichten en op de zolder een schuifraam met een achtruits bovenlicht. Links van het trappenhuisrisaliet een grote veranda met een oorspronkelijke tegelvloer. De veranda heeft met glas afgedichte zijwanden en een met kruisvormige, gedecoreerde schoren en houten stijlen opengewerkte voorzijde. De flauw hellende dakschilden zijn

met pannen belegd en op het platte gedeelte bevindt zich een gedecoreerd houten balkonhek. Op het balkon komen een dubbele balkondeur en een schuifraam met elk een achtruits bovenlicht uit. Boven de balkondeuren bevindt zich de torenopbouw. In het dakschild tussen de torenopbouw en het trappenhuisrisaliet bevindt zich een oorspronkelijke dakkapel. De torenopbouw bestaat uit twee achzijdige bouwlagen. In de eerste bouwlaag zijn in drie van de acht zijden schuiframen als genoemd aangebracht. De overige zijden zijn blind en hebben een geleidelijke overgang naar het vierzijdige gedeelte daaronder. De gevelhoeken zijn geaccentueerd. Tegen één van de zijden bevindt zich een schoorsteen. De eerste ring eindigt met een kroonlijst. De tweede iets smallere ring heeft vier kozijnen met tweeruits onderramen en achtruits bovenramen. In de andere vier gevelzijden bevindt zich een grote rechthoekige bronzen of koperen plaat waarop jachtmotieven zijn afgebeeld. De ramen zijn in tegenstelling tot alle overige ramen niet met tegels afgesloten, maar met een strek boven de lateibalk. Onder de forse kroonlijst bevindt zich wel weer een tegelfries. De uivormige spits heeft een opengewerkte klokkenstoel met een smeedijzeren spits. De rechthoekige onderbouw van de toren heeft aan de zijde van de achtergevel een schuifraam als genoemd. Het wordt geflankeerd door twee smalle schuiframen met een vierruits bovenlicht. Op de verdieping bevindt zich nog eenzelfde schuifraam. De linkergevel heeft alleen op de begane grond twee smalle schuiframen.

Het gevelgedeelte links van de torenuitbouw is symmetrisch en voorzien van een eigen schilddak met een dakopbouw in het midden en twee flankerende dakkapellen. Op de begane grond en op de verdieping bevinden zich twee schuiframen als genoemd. In de dakopbouw bevindt zich een vernieuwd dubbel raam, waarboven de met rode baksteen gedecoreerde geveltop een stalen hijsbalk is aangebracht. Tegen de linkerzijgevel van dit bouwdeel bevindt zich een hoge uitgebouwde schoorsteen. Op de begane grond bevindt zich hier een platgedekte enkellaagse aanbouw waarin zich onder meer de keuken bevindt. De ramen in deze aanbouw hebben dezelfde detaillering als de overige ramen en bestaan uit gedeelde onderramen en achtruits bovenramen.

De rechter zijgevel heeft een smal risaliet waartegen op de begane grond diverse aanbouwen zijn geplaatst. Daarboven bevindt zich een dubbele balkondeur met een achtruits bovenlicht en twee smalle zijlichten. In de geveltop daarboven een schuifraam als genoemd. Het risaliet heeft rechts een uitgebouwde schoorsteen. De rechterzijgevel van het risaliet heeft twee smalle ramen met daartussen, boven elkaar, twee achtruits ramen. Alle ramen in deze gevel zijn getralied. Tegen de linkerzijde van het risaliet bevindt zich een aanbouw met één en twee bouwlagen. Deze voormalige dienstingang vormt nu de ingang naar de bovenwoning. In de aanbouw bevinden zich schuiframen als genoemd en een houten paneeldeur met bovenlicht.

Het interieur van het landhuis is nog geheel oorspronkelijk bewaard gebleven. In het huis bevinden zich nog overal rolluiken aan de binnenzijde, marmeren vloeren, gaskranen, tochtportaal, tegels, plafonds, glas-in-lood etc. De begane grond heeft een haaks op de middengang staande ingangspartij met een tochtportaal. Links van die aan beide zijden betegelde en met een marmervloer belegde gang bevinden zich onder meer de voormalige salon met een stucplafond en de jachtkamer, waarin zich een fraaie neorenaissance betimmering, een houten plafond en enkele op gobelins weergegeven jachtaferelen bevinden. In diverse kamers bevinden zich marmeren schoorsteenmantels met een betegeling aan de binnenzijde. De gang is van het trappenhuis gescheiden door een tochtportaal met geëtst glazen deuren. De trap is in hout uitgevoerd en heeft houtsnijwerk en ijzeren balusters. Het eenvoudige glas-in-lood heeft florale motieven en is van de fa. Bouvy uit Dordrecht. Aan de rechterzijde van de gang zijn de kamers veel eenvoudiger uitgevoerd. In de lage uitbouw bevindt zich de geheel betegelde keuken. Sommige tegels zijn voorzien van Oud Hollandse voorstellingen. In de keuken bevinden zich nog de oude tegelvloer, de oude pompen en de oude schouw. De verdieping heeft in het trappenhuis van de dienstingang nog een trappartij,

een betegelde toiletruimte en een deels betegelde keuken. De overige kamers zijn eenvoudig uitgevoerd. Enkele ervan zijn nog voorzien van de oorspronkelijke schouwen. In de hoekkamer met de schuine gevelzijde boven de jachtkamer bevindt zich nog een houten plafond. De grote zolders zijn niet nader ingedeeld. Sommige ramen hebben hier nog een glas-in-lood vulling.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW uit 1907-1908 is van algemeen cultuurhistorisch, architectonisch en stedenbouwkundig belang:

- wegens de ouderdom;
- als gaaf en goed voorbeeld van een landhuis uit de vroege twintigste eeuw, onder meer ontworpen onder invloed van de Art Nouveau;
- wegens de esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en een bijzondere en rijke detaillering in vormgeving en materiaalgebruik;
- als één van de hoogtepunten in het architectonische oeuvre van architectenbureau L.A. van Essen en J. van Zeggeren uit Harderwijk;
- wegens de goed bewaard gebleven indeling en afwerking van het interieur;
- als middelpunt van de omringende parkaanleg;
- wegens de visuele en functioneel-ruimtelijke relatie met het park en de zich daarin bevindende opstallen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 523872

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/14

*Monumentnaam***

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

*Woonplaats**

Ermelo

*Gemeente**

Ermelo

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Putterweg

*Nr**

230

*Toev.**

*Postcode**

3851 VG

*Woonplaats**

Ermelo

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ermelo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1005

Ermelo

F

988

Ermelo

F

1467

Ermelo

F

1010

Ermelo

F

1023

Ermelo

F

1829

Ermelo

F

1020

Ermelo

F

10012

Ermelo

F

1021

Ermelo

F

1003

Ermelo

F

1832

Ermelo

F

10013

Ermelo

F

477

Ermelo

F

987

Ermelo

F

6112

Ermelo

F

6464

Ermelo

F

1794

Ermelo

F

920

Ermelo

F

1083

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Ermelo	F			1081
Ermelo	F			7895
Ermelo	F			1013
Ermelo	F			1084
Ermelo	F			986
Ermelo	F			1080
Ermelo	F			1632
Ermelo	F			9571
Ermelo	F			1633
Ermelo	F			1022
Ermelo	F			985
Ermelo	F			917
Ermelo	F			1082
Ermelo	F			991
Ermelo	F			6463
Ermelo	F			476
Ermelo	F			990
Ermelo	F			9572
Ermelo	F			1000
Ermelo	F			1007
Ermelo	F			999
Ermelo	F			1087
Ermelo	F			984
Ermelo	F			3439
Ermelo	F			1002
Ermelo	F			1380
Ermelo	F			1793
Ermelo	F			475
Ermelo	F			994
Ermelo	F			440
Ermelo	F			9913
Ermelo	F			502
Ermelo	F			1024
Ermelo	F			9912
Ermelo	F			1004
Ermelo	F			7898
Ermelo	F			1943
Ermelo	F			438

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Ermelo	F			1001
Ermelo	F			997
Ermelo	F			1011
Ermelo	F			998
Ermelo	F			8271
Ermelo	F			992
Ermelo	F			995
Ermelo	F			1012
Putten	B			1608
Ermelo	F			989
Ermelo	F			1828
Ermelo	F			919
Ermelo	F			3441
Ermelo	F			468
Ermelo	F			1006
Ermelo	F			1795
Ermelo	F			3440
Ermelo	F			443
Ermelo	F			1078
Ermelo	F			926
Ermelo	F			993
Ermelo	F			918
Ermelo	F			437
Ermelo	F			1008
Ermelo	F			996
Ermelo	F			1009
Ermelo	F			1014
Ermelo	F			501
Ermelo	F			824
Ermelo	F			3433
Ermelo	F			1253

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (Putterweg bij 230, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 2).

Oud Groevenbeek werd in de periode 1903 - circa 1915 ontwikkeld tot een buitenplaats met landhuis en bijgebouwen binnen een parkachtige aanleg. De oorspronkelijke aanleg van het landgoed Groevenbeek, met het

stelsel van lanen en paden, is grotendeels bewaard gebleven.

De TUIN- EN PARKAANLEG rondom het landhuis Oud Groevenbeek is grotendeels vanaf circa 1897 ontstaan en vermoedelijk ontworpen door tuinarchitect H. Copijn of door Jacob van Schermbeek zelf. De door Van Essen en Van Zeggeren ontworpen architectuur is gesitueerd als middelpunt van een parkachtige aanleg die geïnspireerd is op de Engelse landschapsstijl en waarin de bestaande lanen en historische akkercomplexen zijn opgenomen. Het landhuis ligt nabij het kruispunt van de Torenlaan en de Oude Laan, die deel uitmaken van het historisch lanenstelsel van het landgoed. De Torenlaan en de Oude Laan vormen structurende elementen in de parkaanleg rondom het landhuis. Deze aanleg vertoont kenmerken van de late Engelse landschapsstijl, zoals de afwisseling van open en gesloten gedeelten. De open gedeelten komen grotendeels overeen met de vroegere bouw- en weilanden van voor de parkachtige aanleg. Kenmerkend zijn bovendien de zichtassen tussen het landhuis en de omgeving. Het terrein direct rondom het landhuis heeft een tuinaanleg met gazons en sierbeplanting, waaronder rododendrons. Ten zuiden van het landhuis bevindt zich een vijver, die gevoed wordt door de Groevenbeek. Deze oude sprengbeek ontspringt nabij de Nieuwe Laan en mondt uit in de Randmeren.

Even ten westen van het landhuis, op de locatie van het voormalige theehuis, bevindt zich het graf van P.A. van Schermbeek, de laatste particuliere eigenaar van Oud Groevenbeek. In het open gebied ten noorden van de Oude Laan bevindt zich een druivenkas uit 1910 (zie hiervoor onderdeel 7), die oorspronkelijk deel uitmaakte van een groter kassencomplex. Ook bevinden zich hier moestuinen en een boomgaard. Aan de noordrand van het open gebied staat een watertoren uit 1912 (zie hiervoor onderdeel 8). Deze toren, die het uiterlijk heeft van een kleine kasteeltoren, is markant gelegen op een opgeworpen heuvel aan de bosrand. Direct ten oosten van het landhuis bevindt zich een aantal bijgebouwen, waaronder de tuinmanswoning uit 1905 (zie hiervoor onderdeel 4), de oude boerderij Groevenbeek uit het einde van de 19de eeuw (zie hiervoor onderdeel 5), met schuin daarvoor het koetshuis uit 1907 (zie hiervoor onderdeel 3). Ten zuiden van het landhuis ligt een langgerekt open gebied met weilanden, dat zich min of meer parallel aan de Groevenbeek uitstrekt. Even ten zuiden daarvan takt de Nieuwe Laan, de huidige hoofdtoegangsweg, op de Torenlaan aan. De Nieuwe Laan zet zich in oostelijke richting - over de Putterweg heen - voort op het terrein van Nieuw Groevenbeek.

Waardering

De TUIN- EN PARKAANLEG is van algemeen cultuur-, tuinhistorisch en landschappelijk belang:

- wegens de ouderdom;
- als goed bewaard voorbeeld van een aanleg in landschapsstijl;
- wegens de bemoeienis van tuinarchitect H. Copijn met het ontwerp;
- wegens de inpassing van het ontwerp in een bestaande ontginningsstructuur;
- wegens de visuele en functioneel-ruimtelijke relatie met de in het park aanwezige bebouwing.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 523873

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/29

Monumentnaam**

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

Woonplaats*

Ermelo

Gemeente*

Ermelo

Provincie*

Gelderland

Straat*

Putterweg

Nr*

234

Toev.*

Postcode*

3851 VG

Woonplaats*

Ermelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Ermelo

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

443

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: KOETSHUIS (Putterweg 234, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 3).

Het KOETSHUIS uit 1907-1908 heeft een rechthoekig grondvlak en houten gevels op een bakstenen plint. Het pand is gedekt met een zadeldak, waarop rode Tuiles du Nord pannen liggen.

De korte voorgevel die op de oprijlaan is gericht en de linkergevel hebben decoratieve patronen in het houtwerk. De korte gevel heeft twee omlijste klapramen en een dubbele zolderdeur met een gedeeltelijke glasvulling. Aan weerszijden van de deuren bevinden zich rechthoekige ramen. De ramen in de gevels hebben houten omlijstingen. De linker zijgevel heeft dubbele staldeuren met aan weerszijden een tweeruits klappaam met een houten omlijsting. Het overstekende zadeldak rust op houten schoren. De achtergevel is blind en de rechter zijgevel heeft een staldeur met rechts daarvan één en links twee rechthoekige stalramen zonder omlijsting. Het interieur is bewaard gebleven.

Waardering

Het KOETSHUIS is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als gaaf en goed voorbeeld van een houten koetshuis uit de vroege twintigste eeuw;
- wegens de bijzondere detaillering in vormgeving en materiaalgebruik;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- wegens de functie;
- wegens de functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 523874

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/23

Monumentnaam**

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

Woonplaats*

Ermelo

Gemeente*

Ermelo

Provincie*

Gelderland

Straat*

Putterweg

Nr*

228

Toev.*

Postcode*

3851 VG

Woonplaats*

Ermelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Ermelo

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

10013

Ermelo

F

10012

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 4: TUINMANSWONING (Putterweg 228, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 4).

De TUINMANSWONING uit 1907-1908 is met de voorgevel op het landhuis gericht en gebouwd op een rechthoekig grondvlak. De gevels zijn gepleisterd en voorzien van een in baksteen uitgevoerde plint met een afsluitende rollaag. Het huisje bestaat feitelijk uit een gedeelte met een gebroken kap, waarvan de nok haaks staat op de nok van het zadeldak van een risalerend gedeelte. De dakschilden zijn belegd met rode Tuiles du Nord pannen en voorzien van houten windveren en geprofileerde bakgoten op klossen. De gevels hebben ter plaatse van de wisseldorpels van de ramen een omlopende rollaag uit gele en groenachtige steen. In de voorgevel in het risalerende bouwdeel rechts bevindt zich een zesdelig kozijn, bestaande uit drie onderramen en drie bovenlichten met een vier- en een achtruits verdeling. De onderramen zijn voorzien van luiken. Boven het raamkozijn bevinden zich een latei en een segmentboog in gele en groene steen. Ter plaatse van de zolder heeft het risaliet twee kozijnen met een zesruits schuifraam. Boven de ramen bevinden zich rollagen in gele en groenachtige steen. De geveltop heeft houten windveren, een haanhout en een makelaar. Het terug liggende gedeelte links heeft een ingangspartij met een zesruits bovenlicht en een afsluitende segmentboog. Links hiervan een kozijn met een schuifraam met een achtruits bovenlicht en luiken. In het dakvlak een dakkapel met een lessenaarsdak.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De linker zijgevel heeft op de begane grond twee kozijnen met een schuifraam met een achtruits bovenlicht en luiken voor de onderramen. Ter plaatse van de zolder twee schuiframen met elk een vierruits bovenlicht. Boven de ramen een segmentboog als genoemd. In de geveltop een haanhout en een makelaar.

De achtergevel heeft rechts een rechthoekig uitgebouwd gedeelte met een plat dak, een achterdeur, een stolpraam met een drieruits bovenlicht en luik en een klein raampje. Ter plaatse van de zolder een schuifraam met een vierruits bovenlicht. In het achterschild van de gebroken kap een dakkapel onder een lessenaarsdak. De nok van dit dak heeft een schoorsteen.

De rechter zijgevel heeft twee schuiframen met een achtruits bovenlicht en luiken voor de onderramen. In het interieur is de ruimtelijke indeling bewaard gebleven en bevinden zich onder meer nog paneeldeuren, geprofileerde kozijnen en een aantal houten schoorsteenmantels.

Waardering

De TUINMANSWONING is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als gaaf en goed voorbeeld van een eenvoudige tuinmanswoning uit de vroege twintigste eeuw;
- wegens de gave verhoudingen en een bijzondere detaillering in vormgeving en materiaalgebruik;
- wegens het bewaard gebleven interieur;
- wegens de functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)

Monumentnummer*: 523875

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/81

*Monumentnaam***

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

*Woonplaats**

Ermelo

*Gemeente**

Ermelo

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Putterweg

*Nr**

232

*Toev.**

*Postcode**

3851 VG

*Woonplaats**

Ermelo

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ermelo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1633

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: BOERDERIJ met BAKHUIS (Putterweg 232, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 5).

BOERDERIJ uit omstreeks 1870 van het hallehuistype met in kruisverband gemetselde gevels en een met gesmoorde Oud Hollandse pannen belegd wolfsdak met een schoorsteen op de nok. De dakschilden zijn voorzien van moderne goten en eenvoudig geprofileerde windveren.

De voorgevel heeft een negenruits schuifraam in het midden. Links daarvan bevindt zich een vernieuwd zesruits raam en rechts ervan een zesruits schuifraam. Alle ramen zijn voorzien van luiken en een anderhalf steens strek. In de geveltop bevindt zich een dubbel hooiluik met een anderhalf steens strek.

De linker zijgevel heeft een tweeruits raam ter plaatse van het voorhuis. Links daarvan bevinden zich een getoogd stalraam, een staldeur en twee getoogde stalramen met daaronder een mestluik.

De achtergevel is symmetrisch en heeft een getoogde deeldeuropening met een afsluitende segmentboog en aan weerszijden een getoogd zesruits stalraam en een getoogd staldeurtje. Boven de deeldeuropening bevindt zich een groot dubbel luik.

De rechter zijgevel heeft links een vierkant kelderraam met rechts daarvan een waterpomp, een getoogd zesruits raampje een zijdeur en drie, hoog aangebrachte getoogde stalramen en één staldeur.

Het interieur van de boerderij is gaaf bewaard gebleven. In de deel zijn drie ankerbalkgebinten zichtbaar en hebben de voormalige stalruimten nog de oorspronkelijke indeling en detaillering. Ook de indeling en de detaillering van het voorhuis zijn nog oorspronkelijk. In de nette kamer bevindt zich onder meer nog de oorspronkelijk betegelde schouw. Op de tegeltableaus zijn een man en een koe en een man met een paard afgebeeld.

Het BAKHUIS heeft een zadeldak met gesmoorde Hollandse pannen en een schoorsteen op de nok. De gevels zijn in kruisverband gemetseld.

In de voorgevel van het bakhuis bevinden zich een negenruits schuifraam met luiken en een rond ijzeren raam in de geveltop. De linker zijgevel heeft een vierruits raam met luik en een toegangsdeur. Aan de achterzijde is de oude wastobbe, waarin de was gekookt werd, nog aanwezig in een nis. Ook de uitgebouwde schoorsteen is hier zichtbaar. De rechter zijgevel is blind.

Het interieur van het bakhuis is nog oorspronkelijk en heeft nog een tegeltableau boven de ovendeur waarop een gekooid vogeltje is afgebeeld.

Waardering

De BOERDERIJ MET BAKHUIS is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als gaaf en goed voorbeeld van een eenvoudige boerderij van het hallehuistype, gelegen op het terrein van de buitenplaats Oud Groevenbeek;
- wegens de esthetische kwaliteiten, gave verhoudingen en de detaillering in vormgeving en materiaalgebruik;
- wegens het bewaard gebleven interieur van beide gebouwen;
- wegens de functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)
Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)
Bakhuis

Monumentnummer*: 523876

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/70

*Monumentnaam***

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

*Woonplaats**

Ermelo

*Gemeente**

Ermelo

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Putterweg

*Nr**

230

*Toev.**

*Postcode**

3851 VG

*Woonplaats**

Ermelo

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ermelo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1632

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6: WASGEBOUW (Putterweg bij 232, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 6).

Het WASGEBOUW uit omstreeks 1907 bevindt zich op het voorerf van de boerderij (zie hiervoor onderdeel 5) en is een in halfsteens verband gemetseld gebouw met een zadeldak met gesmoorde Muldenpannen. Het gebouw werd als wasgebouw van het grote landhuis gebruikt. De nok van het zadeldak staat haaks op de boerderij. De korte voorgevel heeft een toegangsdeur met een bovenlicht in een getoogd en door een segmentboog afgesloten deurkozijn. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een rondboogvormig ijzeren stalraam. In de linker- en in de rechtergevel bevinden zich grote getoogde ijzeren stalramen. De achtergevel is blind.

In het interieur bevindt zich nog de oorspronkelijke (in slechte staat verkerende) ijzeren wasinrichting, afkomstig van de firma Zimmerman Wasinrichtingen uit Utrecht.

Waardering

Het WASGEBOUW is van cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een eenvoudig vrijstaand gebouw waarin een wasinrichting was ondergebracht;
- wegens de functionele en ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Was- en strijkinrichting

Monumentnummer*: 523877

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/98

*Monumentnaam***

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

*Woonplaats**

Ermelo

*Gemeente**

Ermelo

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Putterweg

*Nr**

230

*Toev.**

*Postcode**

3851 VG

*Woonplaats**

Ermelo

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Ermelo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1943

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 7: Druivenkas (Putterweg bij 230, op de bijbehorende kaart aangegeven met nummer 7).

De DRUIVENKAS bevindt zich noordelijk van de tuinmanswoning (zie hiervoor onderdeel 4) op het terrein van de buitenplaats Oud Groevenbeek. De kas maakte oorspronkelijk onderdeel uit van een veel groter kassenstelsel dat inmiddels geheel is verdwenen.

De rechthoekige druivenkas uit omstreeks 1910 heeft een zeldzame vorm die is opgebouwd met behulp van acht ijzeren spanten met diagonaalverbindingen en staat op een bakstenen voetmuurtje. De spanten maken een scherpe hoek in de nok en zijn gebogen boven de bakstenen onderbouw. De nok van de kas heeft een lantaarn ter ontluchting. Het gebouw is gerestaureerd met behoud van de oorspronkelijke constructie. In het interieur bevinden zich nog enkele van de oorspronkelijke plantenbakken en een scheidingswand met deuren.

Waardering

De DRUIVENKAS is van belang:

- als voorbeeld van een druivenkas op een buitenplaats;
- wegens de functionele en ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Kas(M)

Monumentnummer*: 523878

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 januari 2005
Kadaster deel/nr: 82886/90

Monumentnaam**

Oud Groevenbeek

Complexnummer

523870

Complexnaam

Oud Groevenbeek

Woonplaats*

Ermelo

Gemeente*

Ermelo

Provincie*

Gelderland

Straat*

Putterweg

Nr*

230

Toev.*

Postcode*

3851 VG

Woonplaats*

Ermelo

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Ermelo

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1943

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 8: WATERTOREN.

De WATERTOREN uit 1912 bevindt zich op een kunstmatig opgeworpen heuvel ten noorden van de tuinmanswoning op het terrein van de buitenplaats Oud Groevenbeek.

De watertoren is in kruisverband gemetseld en heeft een rechthoekig grondvlak met een met zwerfkeien beklede plint. Op één van de hoeken bevindt zich een ronde hoektoren. De watertoren heeft twee bouwlagen en heeft een kanteelbeëindiging. De verdiepingscheiding heeft een natuurstenen cordonlijst.

De ingangsevel heeft een rondboogvormige deuropening met een dubbele deur. Daarboven bevinden zich twee getoogde achtruits ramen. De linker zijgevel heeft twee rondboogvormige achtruits ramen op de begane grond en twee getoogde achtruits ramen op de verdieping. De achtergevel heeft eenzelfde indeling waarbij aan de linkerzijde de torenuitbouw is toegevoegd. Ook de op het landhuis gerichte rechterzijgevel heeft deze indeling. De torenuitbouw heeft enkele raamsleuven die de traptoren verlichten. Het rechthoekige gedeelte en het ronde toren gedeelte worden aan de bovenzijde afgesloten met een uitkragend rondboogfries en kantelen. De watertoren was bedoeld voor de drinkwatervoorziening van het huis, de tuinmanswoning en de boerderij. Ook de tuin en de kassen werden met het water besproeid. De toren werd gebouwd op een speciaal daarvoor ontworpen heuvel. Over deze heuvel werden een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wandelpad en met zwerfkeien en vulkaansteen gedecoreerde trappartijen aangelegd. Naar verluidt bevond zich onder de toren oorspronkelijk een klein gasfabriekje dat moerasgas ophaalde om daarmee de kassen te verwarmen en de gaslampen op het terrein te voeden. Rond 1950 raakte de toren buiten gebruik en sinds 1988 zijn de kelders in gebruik als vleermuizenverblijf.

Waardering

De WATERTOREN is van cultuurhistorisch belang:

- wegens het type;
- als voorbeeld van een watertoren in een romantisch geïnspireerde en op kasteelarchitectuur teruggrijpende bouwstijl;
- wegens de functionele, visuele en ruimtelijke relatie tot de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Industrie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Nutsbedrijf

Folly